

Læreplan i friluftsliv (Høringsutkast)

Om faget

Fagets relevans og sentrale verdier

Friluftsliv er et sentralt fag for å gi elevene basisferdigheter i friluftsliv gjennom at de deltar på turer og i aktiviteter til ulike årstider og i ulike naturmiljøer. Samarbeid, innsats og fellesskap står sentralt i faget, sammen med det å flytte egne grenser og oppleve mestring gjennom opplevelser i naturen. Ved å utøve ulike former for friluftsliv kan elevene få praktiske og livsnære erfaringer som kan fremme engasjement for og innsikt i friluftslivets potensielle betydning for god helse og livskvalitet.

Alle fag skal bidra til å realisere verdigrunnet for opplæringen. Faget friluftsliv skal bidra til at elevene utvikler respekt for naturen og bevissthet om klima og miljø. Gjennom opplæringen skal elevene få oppleve naturen og se den som en kilde til nytte, glede, helse og læring. Læring og dannelse i friluftsliv skjer når elevene får kunnskap om og innsikt i basisferdigheter og naturferdsel, og når de samler erfaringer og bryner seg på praktiske utfordringer i faget. Det er sentralt at alle skal lære å samarbeide og fungere sammen med andre, og at alle skal og utvikle evne til medbestemmelse og medansvar.

Kjerneelementer

Friluftslivsturer

Friluftslivsturer er varierte former for friluftsliv til ulike årstider og i ulike naturmiljøer. Det legges til rette for sikkert og bærekraftig opphold og sikker og bærekraftig ferdse på turer med og uten overnattinger. Samarbeid, aktiv deltakelse, fellesskap og det å ta ansvar både for seg selv og andre står sentralt i faget.

Basisferdigheter

Basisferdigheter i friluftsliv er sentralt for gode opplevelser og for å kunne bedrive et trygt, sikkert og bærekraftig friluftsliv. Elevene tilegner seg og utvikler praktiske basisferdigheter i ulike former for friluftsliv i forbindelse med ferdse og opphold til ulike årstider og i ulike naturmiljøer.

Naturopplevelse

Naturopplevelser gjennom opphold og aktiviteter i varierte naturmiljøer bidrar til å inspirere elevene. Gjennom ulike former for friluftsliv skal opplæringen gi elevene mulighet for positive opplevelser, utfordringer, mestring, rekreasjon og utfoldelse, både individuelt og i samspill med hverandre. Formålet med å gi elevene naturopplevelser er å inspirere til en aktiv livstil ute og å skape engasjement for å ta vare på naturen.

Tverrfaglige temaer

Folkehelse og livsmestring

I friluftsliv handler det tverrfaglige temaet folkehelse og livsmestring om at ferdsel og opphold i naturen bidrar til og påvirker den fysiske helsen positivt. Gjennom å delta i friluftsliv kan elevene utvikle et sosialt felleskap hvor de kan mestre utfordringer i naturen alene og sammen. Det kan igjen bidra til at de utvikler et positivt selvbilde og får styrket psykisk helse.

Bærekraftig utvikling

I friluftsliv handler det tverrfaglige temaet bærekraftig utvikling om at elevene skal utvikle bevissthet om hvordan menneskets levesett påvirker naturen og klimaet. Friluftsliv skal bidra til at elevene utvikler evne og vilje til å ta vare på miljøet, og det skal legges til rette for at elevene kan ferdes i naturen på en bærekraftig måte.

Grunnleggende ferdigheter

Muntlige ferdigheter

Muntlige ferdigheter i friluftsliv innebærer å beskrive og reflektere over kunnskaper, ferdigheter, erfaringer og opplevelser. Det innebærer også å spørre, veilede, oppmuntre og gi tilbakemeldinger i ulike kommunikasjonsituasjoner.

Å kunne skrive

Å kunne skrive i friluftsliv innebærer å beskrive erfaringer og opplevelser i naturen. Utarbeiding av turplaner, beredskapsplaner og risikoanalyser er sentralt.

Å kunne lese

Å kunne lese i friluftsliv innebærer å forstå og bruke ulike former for faglitteratur, bruksanvisninger, instruksjoner, andre skriftlige kilder og kart på en hensiktsmessig måte.

Å kunne regne

Å kunne regne i friluftsliv innebærer å måle, beregne og disponere avstander, høyder, tidsbruk, vekt og ernæring.

Digitale ferdigheter

Digitale ferdigheter i friluftsliv innebærer å bruke digitale hjelpemidler i arbeid med faget. Det innebærer også å innhente, bruke, navigere i og tolke digital informasjon på en hensiktsmessig og kritisk måte.

Kompetansemål og vurdering

Kompetansemål og vurdering friluftsliv 1

Kompetansemål etter friluftsliv 1

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- utforske og gjennomføre aktiviteter og turer i nærmiljøet til ulike årstider
- planlegge, gjennomføre og reflektere over turer med flere overnattinger i ulike naturmiljøer og årstider
- vurdere og tilberede mat som er hensiktsmessig på friluftslivsturer
- forstå betydningen av og bruke hensiktsmessig bekledning i ulike typer friluftsliv
- bruke, vedlikeholde og ta vare på utstyr og redskaper på en hensiktsmessig måte
- bruke førstehjelp og livreddende ferdigheter i forbindelse med friluftsliv
- gjennomføre sikker ferdsel og praktisere et friluftsliv som tar hensyn til naturen
- beskrive og forstå hva som kan skape gode naturopplevelser
- samarbeide for å bidra til fellesskap, sosiale opplevelser og mestring
- reflektere over hvilken betydning friluftsliv kan ha for den enkelte

Underveisvurdering

Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse i friluftsliv 1. Elevene viser og utvikler kompetanse i faget når de deltar aktivt, og når de bruker og forstår betydningen av basisferdigheter i faget. Elevene viser og utvikler kompetanse gjennom å planlegge og gjennomføre et bredt spekter av ulike typer friluftsliv, til ulike årstider og i ulike naturmiljøer. Elevene viser og utvikler kompetanse ved å bidra til egen læring og utvikling gjennom samtaler og veiledning. Elevene viser og utvikler kompetanse gjennom samarbeid, mestring og fellesskap og gjennom å utøve et sikkert friluftsliv der hensynet til både naturen, naturopplevelsen og bidraget til den enkeltes helse er sentralt.

Læreren skal legge til rette for elevmedvirkning og stimulere til lærelyst gjennom varierte friluftslivsturer og aktiviteter som åpner for at kompetanse og faglig utvikling hos elevene kan vises på ulike måter. Læreren skal være i dialog med elevene om utviklingen deres i friluftsliv, og elevene skal få mulighet til å prøve seg fram. Med utgangspunkt i kompetansen elevene viser, skal de få mulighet til å sette ord på hva de opplever at de får til, og reflektere over egen faglig utvikling. Læreren skal gi veiledning om videre læring slik at elevene kan bruke rådene for å styrke kompetansen sin i planlegging og gjennomføring av friluftslivsturer, i bruk av basisferdigheter og i tilrettelegging av og refleksjon rundt naturopplevelser.

Standpunktvurdering

Standpunkt karakteren skal være uttrykk for den samlede kompetansen eleven har i friluftsliv ved avslutningen av opplæringen etter friluftsliv 1. Læreren skal planlegge og legge til rette for at elevene får vist kompetansen sin på varierte måter som inkluderer forståelse, refleksjon og kritisk tenkning, i ulike sammenhenger. Læreren skal sette karakter i friluftsliv basert på kompetansen eleven har vist gjennom et bredt utvalg av friluftslivsturer og uteaktiviteter der eleven har tilegnet seg og brukt ferdigheter og kunnskaper i ulike naturmiljøer og til ulike årstider. Samarbeid, aktiv deltakelse og evne til å ta ansvar er også vesentlige sider ved kompetansen i faget.

Kompetansemål og vurdering friluftsliv 2

Kompetansemål etter friluftsliv 2

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- planlegge og gjennomføre aktiviteter og turer i nærmiljøet selvstendig og i fellesskap
- planlegge, gjennomføre og vurdere turer med flere overnattinger i ulike naturmiljøer og årstider
- forstå betydningen av et hensiktsmessig kosthold på turer og utforske mulighetene naturen gir oss som matkilde
- forstå vanlige værtegn og varsler naturen gir, og ta hensyn til disse
- bruke utstyr og redskaper på en bærekraftig måte
- bruke førstehjelp og livreddende ferdigheter i forbindelse med det friluftslivet eleven utøver
- utøve og reflektere over bærekraftig ferdsel i naturen
- reflektere over hvordan nye uteaktiviteter er med på å forandre det tradisjonelle friluftslivet
- planlegge, gjennomføre og vurdere aktiviteter og turer som veileder for en gruppe
- gjennomføre og vurdere friluftslivsturer der mestringsfølelse, naturopplevelser og fellesskap står sentralt
- vurdere mulige helsemessige gevinster av friluftsliv

Underveisvurdering

Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse i friluftsliv 1. Elevene viser og utvikler kompetanse i faget når de deltar aktivt, og når de bruker og forstår betydningen av basisferdigheter i faget. Elevene viser og utvikler kompetanse gjennom å planlegge, gjennomføre og vurdere et bredt spekter av ulike typer friluftsliv i ulike naturmiljøer, også som veileder for en gruppe. Elevene viser og utvikler kompetanse ved å bidra til egen og andres læring og utvikling, gjennom refleksjon, vurdering og veiledning. Elevene viser og utvikler kompetanse gjennom samarbeid, mestring og fellesskap, og gjennom å utøve et bærekraftig friluftsliv der hensynet til naturen, tilrettelegging av naturopplevelser og bidraget til en aktiv livsstil utendørs er sentralt. Læreren skal legge til rette for elevmedvirkning og stimulere til lærelyst gjennom varierte friluftslivsturer og aktiviteter som åpner for at kompetanse og faglig utvikling hos elevene kan vises på ulike måter. Læreren skal være i dialog med elevene om utviklingen deres i friluftsliv, og elevene skal få mulighet til å prøve seg fram. Med utgangspunkt i kompetansen elevene viser, skal de få mulighet til å sette ord på hva de opplever at de får til, og reflektere over egen faglig utvikling. Læreren skal gi veiledning om videre læring slik at elevene kan bruke rådene for å styrke den enkeltes kompetanse i planlegging, gjennomføring og vurdering av friluftslivsturer, i bruk av basisferdigheter og i tilrettelegging av og refleksjon rundt naturopplevelser.

Standpunkt vurdering

Standpunkt karakteren skal være uttrykk for den samlede kompetansen eleven har i friluftsliv ved avslutningen av opplæringen etter friluftsliv 2. Læreren skal planlegge og legge til rette for at elevene får vist kompetansen sin på varierte måter som inkluderer forståelse, refleksjon og kritisk tenkning, i ulike sammenhenger. Læreren skal sette karakter i friluftsliv basert på kompetansen eleven har vist gjennom et bredt utvalg av friluftslivsturer og uteaktiviteter der eleven har tilegnet seg og brukt ferdigheter og kunnskaper i ulike naturmiljøer og til ulike årstider. Samarbeid, aktiv deltakelse og evne til å ta ansvar er også vesentlige sider ved kompetansen i faget.

Vurderingsordning

Standpunkt vurdering

Friluftsliv 1: Elevene skal ha én standpunkt karakter.

Friluftsliv 2: Elevene skal ha én standpunkt karakter.

Eksamen for elever

Friluftsliv 1: Elevene kan trekkes ut til en muntlig eksamen. Eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt.

Friluftsliv 2: Elevene kan trekkes ut til en muntlig eksamen. Eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt.

Eksamen for privatister

Friluftsliv 1: Det er ingen privatistordning.

Friluftsliv 2: Det er ingen privatistordning.